

ALPINIZAM I ŠPILJARSTVO

Neki se planinari, uz uobičajeno hodanje po planinarskim stazama, vole penjati uz okomite stijene, ili spuštati u špilje ili jame u našim planinama. Ovdje ćemo upoznati ukratko alpinizam i špiljarstvo, jer je i to zanimljiva planinarska djelatnost.

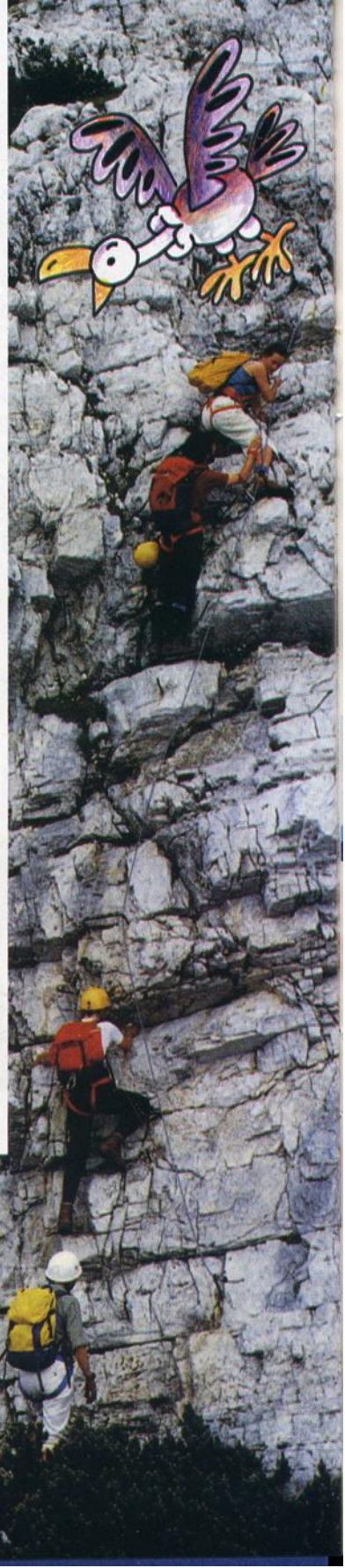
Alpinizam – penjanje po stijenama

Alpinizam je penjanje po stijenama pri kojemu se penjač mora koristiti i rukama. Iako se alpinizam čini vrlo opasnim, treba naglasiti da se penjači uvijek penju zajedno i da su povezani alpinističkim užetom koje ih osigurava od pada. Dok se jedan alpinist penje, drugi stoji čvrsto pričvršćen za stijenu, a kada prvi penjač dođe do mjesta gdje se može sigurno pričvrstiti za stijenu, stane i čeka da do njega dođe drugi penjač. U slučaju pada, penjač će ostati visjeti na užetu pričvršćenom za stijenu i drugi će mu pomoći da nastavi penjanje. Povezivanje penjačkim užetom ne koristi se samo u alpinizmu, nego na svim terenima gdje je to potrebno za veću sigurnost.

Alpinisti za uspon i osiguravanje od pada rabe posebnu, alpinističku opremu. *Penjačka kaciga* je neizostavni dio opreme koji čuva glavu od udarca o stijenu ili od odronjenog kamena. Metalne spravice nazvane "*karabineri*" služe za prikopčavanje užeta za penjački pojas. *Klinovi* se zabijaju u pukotine stijena i tako povezuju uža sa stijenom. *Kladiva* (nešto slično čekiću) služe za zabijanje klinova u pukotine stijena. Za penjanje se koriste posebne *cipele* s gumenim potplatom (tzv. penjačice), jer se one ne skližu po stijeni i omogućuju lako penjanje po stijeni. Penjačkoj opremi pripadaju još i neka pomagala zgodnih naziva: "frendovi", "čokovi", "kruške" i druga.

Alpinističke vještine

Poznavanje osnovnih alpinističkih vještina korisno je svakom planinaru, pogotovo za kretanje u strmim, visokim i opasnim planinama gdje se za penjanje ili silaženje moramo koristiti i rukama i nogama. Jedno od glavnih alpinističkih pravila je da na

svakom mjestu gdje se treba koristiti rukama treba biti okrenut licem prema stijeni. Također, strogo se treba pridržavati pravila »tri čvrste točke«: uvijek se za stijenu držimo s dvije ruke i jednom nogom, ili jednom rukom i dvjema nogama, a pomičemo jednu ruku ili nogu, tražeći mjesto gdje ćemo se čvrsto primiti ili osloniti.

Špiljarstvo

Špiljarstvo ili speleologija je slično alpinizmu, ali se, umjesto na stijenama, zbiva u utrobi zemlje. Uz samo spuštanje u podzemlje, špiljari se bave i istraživanjem podzemlja (slojevi zemlje, podzemni životinjski svijet, ostaci praljudi i dr.). Za kretanje pod zemljom rabe opremu naizgled sličnu kao i alpinisti, ali ipak dosta različitu. Dok alpinisti užad koriste za osiguranje, speleo-

lozi je koriste za penjanje i spuštanje. Imaju još i kacige s karbidnim svjetiljkama (koje traju duže od baterijskih), odijelo, sprave za topografska i razna druga mjerenja.

STIJENE HRVATSKE

Hrvatski kraški predjeli kriju mnogo stijena. Najveće stijene Hrvatske su Anića kuk u Paklenici na Velebitu koji je visok 400 m i stijena Dinare, visoka 650 metara. Najviše alpinistički zanimljivih stijena ima na Velebitu, posebno u Paklenici, na Biokovu, u Vranjskoj dragi pod Učkom u Istri te na Kleku u Gorskom kotaru.

HRVATSKO PODZEMLJE

Najduži jamski sustav u Hrvatskoj je sustav Đula-Medvedica kod Ogulina (16 km), a najdublja jama je Lukina jama u Hajdučkim kukovima na Velebitu, duboka 1.392 metra. Druga po dubini je Slovačka jama (-1.017 m), svega 3 km udaljena od Lukine jame. Najljepšim špiljama u Hrvatskoj smatraju se Cerovačke špilje kod Gračaca na južnom Velebitu.

Sedma eko-zapovijed

Uključuj se u ekološke akcije (potpisivanje peticija, skupljanje otpada iz planina, mirne prosvjede, ekološke skupove i sl.

Alan Čaplar

